

DERÉKY PÁL

ALTERNATÍV ÉLETFORMÁK, TRIPEK

„Everybody must get stoned”

BOB DYLAN

■ 1981. január 29.: Bécs – München; január 30.: München – Bergisch Gladbach; január 31.: Bergisch Gladbach; február 1.: Bergisch Gladbach – Brüsszel; február 2.: Oostende – London; február 3.: London – Los Angeles – San Francisco; február 4.: Santa Cruz

csütörtök, február 5., Sta. Cruz

D.e. ismét 11-ig alvás, utána „reggeli”. Ez elhúzódtott vagy délig, majd rendet raktam a szobámban. Sétálni mentünk Matyival. Lapos, legfeljebb egyemeletes házak, leginkább fából. Mindenhol kertek, néhány hatalmas, öreg fa. Sok örökzöld, kellemes napsütés. Most tél vagy kora tavasz van itt, a lomblevelű fák rügyei még nem pattantak ki. De rengeteg virág virít mindenütt, egzotikusak és nálunk is megtalálhatók egyaránt, és virágzik néhány gyümölcsfa, valamint a magnólia is. Finom illatok úsznak a levegőben. Kisétáltunk a Csendes-óceán partjára. Matyi naplót (verset) írt, én meg a San Francisco Chronicle-et olvastam. Fő hír a címlapon: Washingtonban, a fővárosban, elkaptak két buzi képviselőpárt a parlament férfitagjában. Bűnük: szoptak („oral sodomy”), illetve kúrtak („rectal sodomy”). A lap egyébként néhány – kevés – külpolitikai tudósítástól eltekintve (a pápa: ha szégyelljük saját testünket, az az egészség jele; lengyel sztrájkok stb.) nagyjából helyi bűnügyeket, valamint az iráni túszok visszaemlékezéseit hozta. Az egy-két órás sütőkészítés után továbbmentünk, és megnéztük a szőrösöket, akik annak ellenére, hogy a víz még jó hűvös volt, szép számmal siklottak a hullámokon. Be-

A jó mámor mögött erő van, virtus, jó esetben szellemesség, dévajság, fickósság, életöröm.

mentünk a Greyhound buszállomásra is, hogy megérdeklődjük, mennyibe kerül egy jegy L.A.-be. A rendőrök éppen akkor vezettek el egy fiatal embert megbilincselve. Majd haza. A társaság Reagan elnök első beszédét nézte a tévén. A hapsi az ország gazdasági helyzetéről beszélt, és vázolta azokat a tervezett intézkedéseit, amelyeket a fellendítés érdekében kíván foganatosítani. Kiröhögtek.

Megvarrtam a hálósákomat, azután kajálni mentünk. Teljesen olyan volt, mint az American Graffiti-ben: kocsiba be, kocsiból ki, gyalog tapodtat se. Neonfényes, műanyag, steril helyen szalmát ettünk (junk food), és rossz, édes sört ittunk hozzá. Utána minden átmenet nélkül egy másik helyre robogtunk, és elektromos játékokkal kábítottuk magunkat (flipper, meteoroidok, atombombázás, tankcsata stb.) Mindazonáltal meg kell mondanom, nekem a nyugati part, helyesebben Kalifornia jobban tetszik, szimpatikusabb (valahogy emberibb, természetesebb), mint a keleti part, ahol nyolc évvel ezelőtt lógtam pár hónapig.

péntek, február 6., Sta. Cruz

Tegnap este még táncolni akartunk menni, de azután flipperezésbe, beszívásba és tévézésbe fulladt az este. Én Peti ajándékát, Kerouac *On the Road*-ját olvastam németül. A mai napot a Santa Cruz-i Egyetem tanulmányozására szántuk. Gyönyörű, meleg, napsütéses délelőtt mentünk fel oda, még az ing is lekívánkozott az emberről. Az egyetemi campus a város fölötti dombvidéken terül el. Nagy kiterjedésű, laza, levegős. Fenyőligetekben megbúvó pagodaszerű épületek és modern architektúra – vasbeton, üveg, fa – keveréke. Nagyon szép. A tudomány továbbadásának, ill. elsajátításának olyan érzéki, ógörög mintájú, természetbe ágyazott, peripatetizáló modellje ez, ami rendkívül rokonszenves. Nem olyan kényszeresen, gyöttrőn oltják az emberekbe a tudományt, mint nálunk (talán innen származik az az előítélet, hogy az amerikai egyetemi képzés felszínesebb a mienkénél). A diákok többségén itt mindenestre életöröm látszik. Háromezer-ötszázan tanulnak itt, részben bentlakóként. Nyolcszáz dollár az évi tandíj, azért ilyen kevés, mert állami egyetem. 1964/65-ben alapították. Az a gyönyörű park, aminek a területén fekszik, valaha ranch volt, utolsó tulajdonosa örökölte a University of Californiára. A nagy konkurens a Berkeley Egyetem, sok olyan diák köt ki végül itt, akit oda nem vettek fel. De kezdetben, a hatvanas évek végéig, állítólag nagyobb vonzerőt gyakorolt ez az egyetem, magasabb volt a színvonala. Megnéztük az egyes college-eket, a könyvtárat és az adminisztrációs részleget: nyugi, lezserség, jó ízlés, szépség mindenütt. Ott is ebédeltünk a Campuson, egy kínai menzán, majd Alex és Matyi elmentek meghallgatni egy előadást az 1848-as forradalmakról, én meg kifeküdtem a napra, sütkéreztem, dohányoztam és az egyetemi újság, a *City on a Hill* legújabb, febr. 5-i számát olvastam. A vezércikk az új amerikai külpolitikával foglalkozik, nagy, fekete, fenyegető atombomba képével illusztrálva. Írnak a CIA szerepéről Iránban – a túszok többsége feltehetően ügynök volt –, de már a tényt magát nem kommentálják, azt ép bőrrel nyilván nem úsznák meg, ha leírnák, hogy az irániak szempontjából a cucc szerencsésen megnyert pókerjátzma volt, és mint ilyen ott szinte mindenki jogos, szükséges és jó húzásnak tartja. Írnak Líbiáról, természetesen elítélően. A többi cikk inkább helyi, egyetemi és városi híreket sorol, kezdeményezéseket kommentál jóval bővebben

és sokrétűbben, mint a mi osztrák egyetemi lapjaink. Írnak a városi szegényekről, hajléktalanokról, két önkéntes rendőrrel, a kisebbségek (csikánók és feketék) politikai törekvéseiről, kulturális eseményeiről. A lapban programfüzet is található, egy része pedig a nők számára van fenntartva. Ebben Nina Carson harangozza be lelkesen a women's studies mint új szakot. A programba pl. a feminizmus elmélete és története választott tárgy formájában beszámítható. Roberta Lynch két feminista, Dorothy Day és Adrienne Rich politikai elképzeléseit fejtegeti az erőszak nélküli társadalomról. Az Erőszakos Nemi Közösülés Elleni Bizottság nevében Gill Greensite közli, hogy a Campus különböző helyein kis piros segélykérő telefonokat szereltek fel szükség esetére. Bejelentés olvasható arról, hogy ismét megindult a Latin American Studies szak. Tanulmány írásához keresnek munkatársakat (Az anarchista politika elmélete). Bhagvan Shree Rajneesh-ék hirdetnek kétdolláros meditációt. Holnap este vitafórum lesz a szélsőjobboldal új térhódításáról. Hirdetnek meleg és lesbizikus csoportok is. Azonfelül lemezzgyárak és -boltok, fényképészek, utazási irodák, vendéglők és bárók, sportegyesületek, bankok, vallásos csoportok, használtruha-boltok, kerékpárkölszönzők, munkaközvetítők, fodrászok és kozmetikusok, a Békehadserg, a Hadkötelezettség-Kibekelési Tanácsadó és néhány hard-, ill. software-es cég (Hewlett Packard, Wang-Software, NCR). [...]

szombat, február 7., Sta. Cruz

[...] A többiek még éjjel kettőig maradtak a buliban, azután visszajöttek ide, és hajnali ötig dajdajoztak. Félálomban hallottam őket néha. Beszéltem Alexszel. Szerinte ne mondjak véleményt valamiről, mielőtt meg nem ismertem, ki nem próbáltam volna. Szóval túl hamar alkottam véleményt a partyról és a csajokról, ami olyan negatívra sikeredett, hogy elmentem. De – Alex szerint – előbb össze kellett volna melegednem valamelyik csajjal. Másrészt, és ezt már én mondom, nagyon rossz hatással van rám a bor és a fű együtt, akármilyen csekély mennyiséget veszek magamhoz ebből az elegyből. Nagyon hamar ledönt, és máshogy hat, mint akkor, ha csak az egyik hatásának vagyok kitéve. A két szer együtthatása inkább kábulatot vált ki nálam, mint mámort. A jó mámor mögött erő van, virtus, jó esetben szellemesség, dévajtság, fickósság, életöröm. A kábulat mögött szürkeség, stupor, lelassulás.

A mai nap – a rövid déli sétától eltekintve – házi pepecseléssel telt el. Mosogattam, megírtam 100 levelet és képeslapot, varrtam, mostam, naplót vezettem, vacsorát főztem.

vasárnap, február 8., Sta. Cruz

Dél előtt bolhapiac. Nem voltak sokan, mert esett, így bent egy csarnokban tartották. Utána bevásárlás egy éjjel-nappaliban, majd főztem egy gulyáslevest. Vettünk két nagy palack jó kaliforniai vörösborot is, azokat ebéd előtt + alatt kiszopogattuk. Utána szieszta. Este füvezés.

hétfő, február 9., Sta. Cruz – San Francisco

Matyi, Alex és én a Santa Cruz-i yacht kikötőbe mentünk reggelizni. Utána ők az egyetemre, előadást hallgatni. Én otthon maradtam, takarítottam, mosogattam. Dél felé Alex értem jött kocsival, és ebédelni mentünk Mr. Kenézzel, egy magyar származású szovjetológussal. Arról kérdezgetett, hogy milyen mostanában megjelent magyar könyvet érdemes olvasni. Déryt, Moldovát, Kertész Ákost ismerte. Kérdezte, mi Moldova népszerűségének a titka. Utána hazafelé vettünk egy pint whiskyt, s búcsúzóul meg is ittuk Alexszal és Mike-kal. Előkerült a fűszerszám is, elfüstöltünk egy búcsúpipát. Alex megajándékozott minket egy-egy marék jó illatú, erős sensimillával, majd felkerekedtünk. A srácok kivittek a város határába kocsival, a CAL 1 North

útra. Hamarosan megállt egy átlagos kinézésű, 30-35 éves kereskedelmi utazó, és elvitt minket Pescaderóig. Útközben felvett még egy srácot. Pescaderóban semeddig sem álltunk, és máris felvett minket az előző ikertestvére, egy másik vigéc, és elvitt egészen a San Franciscó-i reptérre. Onnan busszal mentünk a belvárosba. Kiszállván, egyből a kínai negyedbe mentünk, mivel az a város legfestőibb része. Kíélveztük a dimbes-dombos városrész kínálta remek kilátást, majd felhívtuk Jennifert, aki Alexszel lakott egy évig Sta. Cruzban. Oké a cső, elmondta, hogyan kerülünk oda. Beszálltunk a földalattiba, aminek a neve San Franciscóban BART (Bay Area Rapid Transportation), és amivel éppúgy kicsesztünk jegyvásárlás szempontjából, mint a londonival, csak másképp. Matyié volt az ötlet: vegyünk egy drága (1.10-es) jegyet, s majd ő szorosan a hátamhoz tapadva átsusszan – az elektronikus zár azt hiszi, hogy egy kövér ember ment át. Így is lett. Kiutaztunk Berkeleybe. Jennifer szívélyesen fogadott. Szőkeségét mintegy ellenpontozandó kis, koromfekete hajú lány ült mellette az ágyon. A duma – miért, miért nem – eléggé rideg dolgokról, erőszak és nemi erőszak témája körül forgott. Elmeséltük nekik, hogy már Európában is áthattotta a teljes társadalmat a férfiuralom lebontásának a szükségessége. Vagyis Ausztriában a májusi népszámlálás már nem a családfőkből indul ki, hanem a reális adottságokból.

Bruno Kreisky, a szocdem kancellár 1979-ben államtitkárrá nevezte ki Johanna Dohnalt, aki egy évvel korábban megalapította az első védett házat erőszaknak kitett nők számára Bécsben. A népek ettől beszartak, mégsem dőlt össze a világ. De az utcán is látszik a változás, egyre több szexista plakátot mázolnak vagy ragasztanak át. Legutóbb pl. egy férfibugyi-reklámot egészítették ki „csomagold ki / a porszívót“ felirattal.* Utána barátnő el, s mi hárman kajálni mentünk egy mexikói restibe. Jól bebabáltunk és elbeszélgettünk a kedves csajjal. A fizetéskor, pedig ő csak sörözött, minden pénzét ránk akarta tukmálni, de eltetettük vele a hat dollárt, inkább mi hívtuk meg őt. Hazaballagtunk, és jó lelkiismerettel ámentünk laposba a szőnyegen.

kedd, február 10., San Francisco – Pescadero

Reggel Jennifer korán kelt, iskolába kellett mennie, tanított. Mindenáron ránk akart hagyni egy lakáskulcsot, mi pedig biztosan tudtuk, hogy tépünk elfele. Puszipuszi, elindultunk a Berkeley Egyetem irányába. Az első benyomás: hatalmas. Épületek, épülecsoportok állnak egy ligetes domboldalon, csak nem olyan tájba mosódóan, mint a Santa Cruz-i Egyeteméi, hanem monumentálisan. Mintha Nemzeti Múzeumok csoportjai állnának mindenfelé. A múlt század közepe táján kezdhették építeni, a régi angol egyetemek mintájára, még óratornya is van. A század végére neoklasszicista osztrák parlamentféle épületekkel gyarapodott a gyűjtemény (a Jugendstil, ha jól láttam, kimaradt), majd a harmincas évek totalitáriánus építészeti

* Erről az átragasztás-akcióról így írtam pesti barátaimnak akkor: „Jó öreg Vasfüggöny! Milyen egyszerű, patriarchális élet folyik még mögötte! Itt a feministák reggelre teleragasztották a várost plakátokkal, amelyek felhívják a hímnemű közönséget: »csomagold ki a porszívódat!« Hát volt sírás-rívás. Amikor munkába indultam, mindennütt megbolydult férfiak nyüzsögtek, szerszámukkal a kezükben, és szégyenlősen kérdezték egymást: »Most mit tegyünk?« Mások (a butábbak) kis csoportokban sugdolóztak: »Te tudsz szívni vele?« »Nem, öregem, én eddig még mindig csak fújtam!« »Én is!« »Hanzi, nézd meg jobban a hirdetést, tán rajta van a szerviz címe, ahol átszerelik a fűvókánkat szívókára!« A tanácstalanul fecsegő, bárgyún tipegő-topogó férfiak körén kívül ültek a Nagy Lusta Nőstények a padokon, és a hasukat csapkodva röhögtek: Ha-ha! Kis hülyék! Milyen édesek, ahogy problémáztatnak kukingerükkel a kezükben: szívjunk? fújunk? szívjunk? fújunk? – becsületszavamra eldobom az agyamat. Gyere Grüti a gecibankba, leemelünk a kontóról egymillió spermiumot.”

ízlésficamát tükröző épületek következtek, s végül a mai vasbeton-üveg-fa kompozíciók. Az óriási parkban még néhány diákszálló, kollégium is van. Én még szívesen nézelődtem volna, de Matyinak mehetnékje támadt, így hát továbbálltunk. A már ismert módon besliszoltunk a BART-ba, s visszaroigtunk az üzleti negyedbe. Itt megérdeklődtük, hogy létezik-e még a legendás drive-away, amikor a kocsi tulajdonos a járművét hátrahagyva átrepül a keleti partra, és vállalkozó kedvű fiatalok utánaviszik. A lehetőség még fennáll, Matyi jogosítványát elfogadják, kocsi is lenne elég, csak benzint nem adnak hozzá. És bár a benzin sokkal olcsóbb, mint bárhol Európában, de akkor sem biztos, hogy marad elég pénzünk. Utánanéztünk, L.A.-ben megérdeklődjük, hogy máshogy is át lehet-e jutni, stoppal vagy Greyhound-busszal.

Kínai kocsmában ebédeltünk, majd a földalattival elmentünk a déli végállomásig, Daly Citybe. Onnan félórás buszozással Half Moon Bay-be értünk. Matyi a buszon is spórol: egyszerűen bebasz egy marék aprót a műanyag pénzgyűjtő kosárkába a vezető mellett, kettőnkre mutat, s mint aki jól végezte a dolgát, leül. Legtöbbször bejön. Délután 3 óra tájt nekiálltunk stoppolni a CAL 1 South-on L.A. felé. Hosszan álltunk, s unalmunkban felidéztük az amerikai/kaliforniai egyetemi hallgató szerelésének képét: farmer vagy mikrokord gatyá, alternatív lábbeli, ing vagy hosszú ujjú, csíkos trikó, efölött ujjatlan, vattával bélelt pufajka-mellény, plusz az elmaradhatatlan kishátizsák, „because it's soooooo practical”. Fiúk-lányok ezt az egyenruhát viselik. Az európaiak individualistábbak, mit mondjak, én a nagy-nagynéném 1927-es piperekofferrjával járok egyetemre. Jó sokáig álltunk ott, füttyörésztünk, és a dúsan telefirkált útjelző táblákon látható feljegyzéseket olvastunk. Végül felvett egy fej, platós személyautójával. Csorogtunk lefelé a part mentén, a pickup truck platóján ülve élveztük a gyönyörű naplementét, néztük fentről a Csendes-óceán hullámain, ahogy lustán szétterülnek a fővényen, vagy csattogva, dörögve porladnak szét a sziklákon. A pikapós Pescaderóig vitt, útközben még felvett egy kedves fiatal hobót, Chicót, a kiskutyájával. Mire kiszálltunk, teljesen besötétedett. Autó már csak elvétve jött, s természetesen nem állt meg egyik sem. Elindultunk dél felé gyalog. Kellemes, langyos, tengerillatú volt a levegő, kabócák (?) hangversenyeztek, jó hangulatban sétáltunk vagy öt mérföldet. Már éppen szállás után néztünk, amikor hirtelen eleredt az eső, észre sem vettük, hogy beborult. Valami farmnál jártunk, Matyi azt javasolta, hogy másszunk be a pajtába, én azt, hogy kérezzünk be. A munkásszállásra nyitottunk be, a hosszú pajta végén. Bekopogtunk az egyik szobába, ahonnan zene, nevetés hallatszott ki. A földön 5-6 barna bőrű, mint később kiderült, El Salvador-i fiú kártyázott. Megkérdeztem, hogy alhatunk-e ott. Szíves mosollyal invitáltak. A rádióból mexikói zene áradt, a pajta bádogtetején megnyugtatóan dobolt az eső (Kaliforniában áprilistól decemberig nem esik), a fiúk derűt, egészséget, és jó föld- + izzadságszagot árasztottak. Hálósákba bújtunk, és elszunnyadtunk.

szerda, február 11., Pescadero – Sta. Cruz – San José – Watsonville környéke

Hajnali ötkor ismét felharsant a „Losz Anhelesz” rádió spanyol adása, bömbölt a mexikói zene. De a fiúk nem zavartatták magukat, csak hatkor kászálódttak ki a zsákjaikból. Ephraim, a vendéglátónk, egy-egy csésze igazi jó közép-amerikai kávéval kedveskedett. Megköszönve a szívességét kiléptünk a szürkületbe. Még szemerkélt az eső, de alighogy átértünk az út túloldalára, és a levegőbe döftük a hüvelykujjunkat, megállt az első kocsi. A fej kb. 15 mérföldre vitt minket, a cementgyárig, ahol dolgozott. Alighogy kiszálltunk, megérkezett Chico a kutyájával. Ő kint aludt valamilyen vízhatlan ponyva alatt. Megsúgta, hogy innen 25 centért városi busszal be-mehetünk Santa Cruzba. Így is lett. Fél nyolckor felkeltettük Alexet, aki elmondta, hogy aznap este, pont miután elmentünk, jött egy diler elképesztő adag fűvel, és szépen elfüvezgettek reggelig. Nem aludt semmit, kilenckor vizsgája volt, sikerült. Ha-

talmas reggelit kerekítettünk, s Alex ismét kivitt kocsival, ezúttal a város másik, déli végére. Kiderült az idő, jókedvűen kezdtünk stoppolni. Hamarosan kiderült viszont az is, hogy senki sem áll meg. Végül vagy kétórás várakozás után megállt egy pikap, szakállas fej vezette, mellette két csaj ült. Azt mondta, hogy felmegy San Joséba, a belső völgybe, s ott letesz a 101-es autópálya egyik feljárójánál. Még az este Los Angelesben leszünk. Felültünk a kocsí platójára, és feldőftünk a hegyre. Útközben a két csaj kiszállt, mi előreültünk, és a fej természetesen azonnal besodort egy természetes sensimilla-szivart. Mire fölértünk, tökig beszívott az erős, tiszta, magmentes fűtől. Matyi tettekre készen ült mellette, hogy megfogja a kormányt, ha árokba akarna borítani minket. Amikor kiszálltunk, akkor jöttünk rá, de már sajnos későn, hogy San Joséban és mint azután kiderült, csaknem minden amerikai városban csaknem minden nagyobb utcának van autópálya-feljárója. Ennek megfelelően vékonyan csordogál az autópatakok. Félórás várakozás után nekiindultunk, és a pálya mentén elcapplattunk a következő feljáróig, ahol ugyanolyan szar volt.

Végül délután 4 óra tájt elérkeztünk az ötödik (!) feljáróhoz, ahol valamivel több mozgás volt. Itt is vártunk vagy egy órát, amíg megérkezett Alwin, a fűtermelő. Úgy dicsérte-kínálgatta a különféle füveit, mint nálunk a bortermelők a különféle ízvilágokat, évjáratokat. Olyan szakkifejezéseket is használt, mint buké stb., amiket persze megközelítőleg se tudok visszaadni. A kóstolgatás során minden kétséget kizáróan kiderült, hogy a fűvészet szent dolog, elhivatottság és tudás kell hozzá, kontárok jobb, ha kerüljük (ezt is mondhatta volna bármelyik szőlősgazda vagy borász). Persze még az autóban jól beszívunk, így nem állunk ellen az ajánlatának, hogy aludjunk nála, holnap ismét levisz a tengerparti egyes útra, „mert Big Surt látnotok kell”. Megérkeztünk hozzájuk. Felesége, Ginny, takaros alternatív asszonyka, mosolyogva invitált befelé. Hát szó, ami szó, nagyon szép helyen laknak, élvezik a csodálatos kilátást, a vidék nyugalalmát. A ház előtti padon ülve megtekintettük a drámai naplementét s az utolsó sugarak fényében a virágos- és a veteményeskertet. Majd beültünk a kellemes hangulatú, izléses freak stílusban berendezett szobába. Ginny elment bevásárolni, közben Alwin a fűtermesztés csínját-bínját magyarázta. A nő visszajött, sört, almát és sajtot tett az asztalra, majd nekiállt vacsorát főzni. A kályhában hatalmas eukaliptusz-törzs parázslott, kellemes illatot árasztva. Alwin „töltögetett”, időnként egy-egy fűszállal kedveskedett nekünk. A vacsora királyi volt. Ginny vegetáriánus, de ilyen finom vegát, mint amit ő készített, még nem ettem soha életemben. Chilipaprikát megöltött sajttal és paradicsomszósza állítva a sütőben átsütötte. Hozzá chilibab, igen akkurátusan megkészítve, rizs és tortilla, valamint zöldsaláta. Éhesek is voltunk, hiszen reggel óta nem ettünk semmit, meg ízlett is rendesen, mindent betermeltünk. Vacsora után Alwin elment sörrért, majd kellemes poharazás, füstölés mellett elbeszélgettünk. Szenvedélyesen szereti az orosz irodalmat (mondanom se kell, hogy a klasszikusat), és oroszul tanul egy örült remetéitől, hogy eredetiben olvashassa. Azután Ginny kérdezgetett az egyetemről meg általában Európáról, milyen nálunk az élet. Gyorsan telt az idő, a háziak hatalmas, paplanos hálózsákokat terítettek a földre a duruzsoló kályha elé, s mi olyan finomat szundítottunk ott, mint egykor anyánk ölében.

csütörtök, február 12., Watsonville – Monterey – Carmel – Big Sur déli vége – Morro Bay

Gyönyörű, verőfényes napra ébredtünk. Alwin hatalmas reggelit készített, mégpedig pontosan olyat s úgy, mint Alexék, úgyhogy azt hiszem, joggal nevezhetjük kaliforniai rusztikus reggelinek. Így készül: szeletelt húsos szalonnát serpenyőben világosbarnára sütnek, amíg ki nem engedi a zsírt. A szalonnaszeleteket tiszta vászonba vagy papírtörülközőbe bugyolálva a langyos sütőbe teszik, hogy meleg maradjon, és a ruha vagy a papír kiszívja a maradék zsírt. A serpenyőben maradt zsírt a zsírosbödönbe öntik, rántottát sütnek, s amikor kész, a rántotta tetejére morzsolják

a száraz szalonnát. Hozzá meleg bagels jár, vastag kiflikarika, amit kettévágnak és megpirítanak. Meg persze egy liter kávé. Így belakván, Alwin ránk testált némi magvakat és fűszerszámokat, s nem is keveset! Biztatott, hogy a magokat otthon ültessük el, és szeretettel neveljük. Elbúcsúztunk Ginnytől, aki még az ágyban lustálkodott, és elindultunk. Mivel előreláthatólag kint is fogunk aludni a szabad ég alatt, útközben Alwin kiszállt, és megmutatott egy mérges cserjét, magyarul mérges szömörce a neve (rhus toxicodendron), hogy azt gondosan kerüljük ki, mert a csalánhoz hasonló csípéseket okoz, de sokkal rusnyábbakat, és az elvakart csípés helyén kelevény támad. Kb. a síkság közepéig vitt minket (mindössze 10-15 mérföldnyire Santa Cruztól), majd szívélyesen megöleltük egymást, elbúcsúztunk. Hamarosan ismét egy pikap platóján ültünk. Az autóban mexikóiak ültek, elvittek Monterey Northig. Innen két altiszt egy katonai személygépkocsival Monterey Southig vitt. A vezető be volt szíva, mint az állat, és egész úton ocsmányul káromkodott. Monterey South elveszett hely volt, teljesen eldugott kis följáró, ahol óránként három kocsi fordul meg. Fölkerekedtünk, s kibusztoztunk Monterey legeslegdélibb csücskébe, Carmelbe. De itt is felsültünk, illetve lesültünk a napon. Már szinte gyökeret eresztett a lábunk az aszfaltban, amikor 3 óra felé megállt egy középkorú, proli-kisbűnöző típusú házaspár egy rozszant kocsival (később elmondták, hogy néhány órája vették 200 dollárért), és közölték, hogy elvisznek Santa Barbarába. Ez kb. 150 mérföld (lett volna), a távnak több mint a fele. Azt sem tudtuk, hova legyünk örömmünkben. A férfi ablaktisztító volt, s azzal büszkélkedett, hogy ő pucolja Clint Eastwood ablakait. A híres filmszínész minden alkalommal ötven dollár borraalót ad neki. De most már rég nem volt nála, sajnos, sajnos, mindketten teljesen le vannak robbanva anyagilag a nőjével. Úgyhogy – persze, fájó szívvel – meg kell kérjenek, szálljunk be 5-5 dollárral a benzinbe. Egymásra néztünk Matyival, oké, megéri. Gyorsan be is tankoltak egy tízesért. Vettem néhány üveg sört az útra, azt iszogattuk. Big Sur felé jártunk, előbb Little Surt érintve. Kényelmesen hátradóltunk a hatalmas kocsi hátsó ülésén, söröztünk, dohányoztunk, és élveztük a délutáni nap fényében fürdő gyönyörű vidék látványát. Hegyen-völgyön, szerpentinekkel teli úton kanyargott a járgány, egyik oldalon a tenger, az Óceán hatalmas hullámai, másik oldalon a hegyek zöldje. Lassan haladtunk, volt időnk megbámulni mindent. A vörös földet, az égbe nyúló vörösfenyőket (redwoods), amelyeknek az igazi, több ezer éves példányai San Francisco fölött található a Redwood Nemzeti Parkban. Ezek egy ősfa körül, koszorúban nőnek, s ha az ősfa ki is pusztult már, a koszorú tanúsítja egykori meglétét. Eukaliptuszerdőből kibukkanva láttunk a tengerben egy bálnacsaládot, amint jókora vízsugarakat lövellve vonult északra. De nemsokára vége lett az idillnek, Big Sur déli végén kellemetlen meglepetésben volt részünk. A nő, aki időközben átvette a kormányt, hirtelen bevágott jobbra, egy parkolóba, s közölte, hogy végeztünk. A kocsi többet fogyaszt, mint kellene, a tíz dollárunkat már elfurikázták, ők sem mennek tovább. Még tiltakozni se volt időnk, amikor kívülről rank rontott négy haramia, az ablakpucoló bűntársai, kirángattak a kocsiból, és kézzel-lábbal kábítószert akartak rank sózni. Mire kiszabadultunk a karmaikból, a kocsi már elporzott. Mindössze harminc mérföldet hoztak. Szerencsére a cuccainkat kidobálták a kocsiból, azok megvoltak. Ott álltunk elkerekült szemmel a szürkületben, egy kiugró sziklára épített parkolón, a Csendes-óceán felett, Big Sur – Kerouac hasoncímű regénye – táján. Lassan elindultunk dél felé, reménytelenül stoppolgatva. Csodák csodája, egyszer csak megállt egy autó, s ami még csodálatosabb, fiatal lány ült benne, egyedül. Mickeynek hívták. Elvitt, s ezzel megmentette az amerikai nők becsületét. Feltűnt mindjárt a stoppolás kezdetén, hogy rendkívül sok, többnyire fiatal nő vezet. Általában vadonatúj kisautókkal, ún. női kocsikkal jártak, és általában egyedül ültek az autóban. De akár egyedül voltak, akár másodmagukkal, megállni egyetlenegy sem állt meg. Mást, mint legjobb

esetben cukros mosolyt nem kaptunk soha ezekben a gondosan rendben tartott kocsikban ülő, gondosan rendben tartott csinibabáktól. Mickey viszont természetes ember, annyira elüt amazoktól, hogy felnevettem, amikor megláttam. Nem elidegenedett ember, mást nem tudok mondani. A félelemnek nyoma sem mutatkozott rajta, de nem volt pajtáskodó sem, nem színészkedett, nem játszott. Tanítónő, aki megunt a robotolást, vett a megtakarított pénzéből egy kocsit, s a telet Kaliforniában tölti, különféle haverjainál, kommunákban. Olvasgat, festeget, írogat, virágokat, gyógynövényeket gyűjtöget, sütteti magát a nappal, élvezi az életet. Szemrevaló is volt, göndör, sötétszőke, hátul kis farkba font haj keretezte szabályos, szép, napbarnított arcát. Nyugodt, barátságos szürke szeme az ember szemébe nézett, ha vele beszélt. Nem mórlikált, nem tette magát. Ha nevetett, fehér fogsora elővillant. Kellemes, lenyűgöző jelenség volt. Jól eldumcsiztunk. Morro Bayig vitt, ahol megállt, mert másnap ott szervizelték a kocsiját. Meghívtuk vacsorázni, s szuper jó hangulat kerekedett, bár ki nem mondottan az első pillanattól világos volt, hogy semmi további intimitásra nem kerül sor köztünk. Mindegy, élveztük így is az együttlétet. Mickey azután kivitt minket a várostól kb. két mérföldre délre a tengerpartra, ránk hagyott egy pipányi füvet estére, s ott elbúcsúztunk.

péntek, február 13., Morro Bay – San Louis Obispo – Santa Barbara – Los Angeles

Egy kis fenyőerdőben aludtunk, mindjárt az óceán partján. Tiszta, holdfényes, csillagos éjszaka volt, a tenger felől kellemes, langyos sós illatot hozott a szél. Éjjel nagy cserregéssel halászó madarak telepedtek a vízre, amelynek sötét felszínén néhány halászbárka fénye pislákol. Rég nem aludtam már kint, a hálósákban a hátamra feküdve élveztem az éjszakát. A csillagok a túleveleken keresztül olyanok voltak, mint apró gyertyák az ágakon. Jót aludtunk, napfölkeltkor ébredtünk. Pompás színjáték tárult a szemünk elé. Matyi le akarta fényképezni, de azután letett róla, mert a képen menthetetlenül giccsé válik az a szépség, amit csak in natura lehet büntetlenül élvezni. Felkerekedtünk, és felgyalogoltunk a 101-esre. Fialat egyetemista srác vitt el szinte rögtön San Louis Obispoig, ahol ismét csak rövid várakozás után beszálltunk egy vallásos fiatal bálnológushoz. A fej felváltva Isten és a bálnak dicséretét zengte, de legalább jó darabot vitt minket, egészen Santa Barbaráig, ahol stílusosan a Mission streeti feljárónál tett le.

Mission Street minden jobb kaliforniai helyen van Los Angeles-től San Franciscóig, a spanyol hittérítők emlékét őrzi. Mivel nem reggeliztünk rendesen, elindultam kólát venni, a pályafeljárónál hagyva Matyit. Messze kellett mennem, s amikor visszatértem, Matyi közölte, hogy távozásom után öt perccel megállt egy kocsit, pedig nem is stoppolt, és elvitt volna minket félútig. Hát ez pech volt, annál is fájdalmasabb, mert később már nem állt meg senki. Délfelé elkezdtek nem veszélytelen vándorlásunkat az autópályán, az egyik feljártól a másikig. Hamarosan felvett egy suhanc hatalmas sportkocsijával, s váltig bizonygatta, hogy a déli feljáró a legfaszább, elvisz oda. Jó, elmentünk, mert ezt a déli feljártó tényleg nem ismertük, mi a másodiktól kezdtük meg vándorlásunkat észak felé. Hát hamar kiderült, hogy ez a legszarabb feljáró. Vagy fél órát kekeckedtünk ott, majd sűrű káromkodások közepette elkezdtek a visszafelé vándorlást. Ezúttal meg sem álltunk az egyes, általunk már kipróbált feljáróknál, hanem egyenesen a legészakibbhoz tartottunk. Ott szusszantunk egyet, bedobtunk két kólát, ill. egy root-beert, ami elképesztően szar volt (Matyi beírása: chewing-gum ízű, szarszínű ital, hányingerkeltő vegyszerkeverék), s mindjárt láttuk, hogy ez a legjobb feljáró. Sokkal több kocsit jött, lassabban fordultak a pályára, és megállni is több helyük volt. Új erőre kapva fogtunk ismét neki a stoppolásnak. Nemsokára meg is állt egy nyitott Karman Ghia, fiatal csávó vezette. Azt mondta, hogy nem megy el egészen L.A.-ig, de ahol letesz, onnan biztos a stopp a

városba. Beszálltunk. A fej nyílegyenesen ismét a legdélibb feljáróhoz vitt minket, ahonnan csak épp az imént verekedtük vissza magunkat kinkeservesen. Amikor ráébredtem, hogy ez itt minket ki akar tenni, megpróbáltam rábeszélni, hogy legalább vigyen vissza bennünket oda, ahonnan elhozott, de nem lehetett beszélni vele. Úgy be volt szíva, hogy üveges volt a szeme. Ha rákezdtem a mondókámat, ő automatikusan belefogott Ausztrália dicséretébe. De hát ez volt a legkevesebb, mit érdekelt minket, hogy Ausztria vagy Ausztrália, sírva, nevetve, káromkodva kiszálltunk. Még félórácskát tébláboltuk ott, majd délután három óra felé reményünk veszetten egyszer s mindenkorra föladtuk az USA stoppot. Az Államokban lehet és jó is stoppolni, sok érdekes dolog történik az emberrel, akár csak velünk az elmúlt napokban. De a stopp itt nem gyors utazásra való, mint pl. Németországban, ahol kis szerencsével akár ezer kilométert is meg lehet tenni egy nap alatt. A stopp itt életforma. Ha itt erre szánja el magát az ember, akkor ne számolja a napokat, heteket, mérföldeket, hanem csakis az élmény legyen számára fontos. Itt mindenkinek van legalább egy kocsija, csak a legszakadtabbaknak, a legörültebbeknek nincs, ezért aki stoppol, az az autósok szemében eleve gyanús, és a protestáns etika szerint megérdemelte a sorsát. Ha istenfélő életet élne, biztos lenne kocsija. Tisztelet a kivételnek (Alwin, Mickey). A média ezt a felfogást nap mint nap táplálja, még egy ilyen dalocska is van, hogy „picking up strangers / has many dangers”. Lófasz a seggükbe. Bebusoztunk a városba, a Greyhound állomásra, és szürkületkor – ismét megeredt az eső – kigördültünk ezen szörnyeteg nagyságú buszok egyikén Santa Barbarából. Este fél kilenckor voltunk Santa Monicában, L.A. egyik külvárosában, ahol Sz. lakik. Együtt elmentünk kajálni, majd két csomag sixpack sörrel visszatértünk a „lakosztályába”, egy raktárba. Ott kellemesen eldumáltunk, füstöltünk vele meg az üzlettársával kábé éjfélig. Aztán hálózásák.

szombat, február 14., L.A.

Délig szunya, majd mosás (mosógéppel!), zuhany, borotválkozás = 100%-os tisztaság. Ja, még cipőtisztítás is! Bevásároltunk valami kaját Matyival, és lenéztünk a plázsra. Nagy volt a nyüzsi, ezért elhatároztuk, hogy kaja után visszamegyünk. A kombinált reggeli & ebéd után azonban először egy „shooting” lefolyását tanulmányoztuk. Az ifjú színész(nő) különféle ügynökségeknél lead ezer fényképet magáról, s az ügynökségek eladják, kiközvetítik, típus szerint, a filmgyárak megrendelése alapján. Sz. most ilyen művészportrék készítésével foglalkozik. A rekvizitumok egyszerűek, csaknem spártaiak. Feketére, fehérre, szürkére festett téglafalak, hordozható színfalak, hordozható fényvisszaverő, ill. -nyelő felületek. A kevés eszköz shakespeare-i gyors és ötletes variálásával mégis komoly effektusokat lehet elérni. A shooting kb. egyórás melő. A körülbelül öt tekercs 35 kockás film ellövése, a fekete-fehér film előhívása és papírra vitele 250-300 dollárt jövedelmez. Sz.-nek saját bevallása szerint hetente minimum két ilyenre nyílik alkalma, ennyi megrendelése van. Áll, guggol, térdel, tekereg, igazgatja az alanyt és csattogtat veszettül. „Thank you! That’s right! That’s right! Chin up! Close your mouth!” stb. Utána sétálni mentünk a Santa Monica-i mólóra. Kellemes, 20-25° fokos meleg, szép napsütés. Egymillió ember. Családok, szerelmespárok, easy-riderek, mindenféle színesek, buggyantak, koldusok, halászok és vörös csillagra léggéppisztollyal célba lövők. Sétáltunk a tengerparton 1-2 mérföldet, és elhatároztuk, hogy holnap úszunk egyet. A természetjárás után igazi angol pubban guinness-sört ittunk. Estére volt partymeghívásunk, de valami közeli rokon/ismerős/üzletfél közlekedési baleset áldozatává vált, s így a multság elmaradt. Helyette a *Playboy* c. folyóirat (szar) 1980. októberi számában Gordon G. Liddyvel, a watergate-i betörés érdemi ötletgazdájával készített interjút olvastam. A vén gazembert Eric Norden kérdezte. Lehet, hogy még visszatérek ennek az írásnak

az elemzésére, most nincsen kedvem hozzá. Sörözés volt, közben az elmaradhatatlan fűszerszám járt körbe – ám most elutasítottam. Sz. adott egy kis zsák pszilocibin-bolondgombát, azt viszont bekapjuk holnap.

vasárnap, február 15., Los Angeles

Délig alvás, azután ki a finom melegbe. Olyan erősen sütött a nap, mint nálunk májusban. Reggelit vettünk, rántottát sütöttünk, megettük, és a tengerpartra mentünk. Házigazdánk, Sz. leült, mert nemrég autóbalesetet szenvedett, és fáj a nyaka. Matyival futni indultunk a víz mentén mezítláb, ott, ahol kissé keményebb a homok, és megbírja az embert. Majd izzadtan belerohantunk az óceánba. A víz jó hűvös volt, a parttól 20-30 méterre már úszni kellett. De mintegy száz méter úzás után ismét sekélyebb lett a víz, mindössze térdig ért. Itt csaptak át a nagy hullámok. Belevetettük magunkat egy-egy óriáshullám fölének tornyosuló, áttetszően zöld csillogásába, és a hatalmas erő úgy ragadott magával minket, úgy forgatott, pörgetett, mint pelyvát a szél. Amikor fázni kezdtünk, kiúsztunk a partra, és sütkéreztünk. Hazatérve Sz. a stúdiójában jó néhány felvételt készített Matyiról és rólam, amint meztelenül hülyéskedünk különféle rekvizitumokkal (citrom, sapka stb.).

Ezután teát főztem, és bekaptuk a szárított bolondgombát, elfelezve Matyival. Mindketten megrágtunk és lenyeltünk egy-egy adagot este 6 felé. A gomba kb. egy óra múlva kezdett el hatni, és körülbelül három órán keresztül hatott intenzíven. Miután tíz óra tájt jól bekapjáltunk, és tévézés közben borozni kezdtünk, a hatás gyengült. De még így is csak hajnali kettőkor tudtam elaludni. Amikor azt írom, hogy a hatás erős volt, akkor ezt nem valamihez viszonyítva értem, hanem csak magának a gombamámornak a görbét vázolom. Hatáson azt értem, hogy a gyomromban, a mellemben, valamint a végtagjaimban nagyon finom, kellemes érzés ömlött szét, cseppet sem toladóan vagy kibírhatatlanul, hanem mindvégig kellemesen, éppen jólesően. A nyalókához (LSD) viszonyítva a hatás persze gyengébb, rövidebb ideig tart és kíméletesebb. A pszilocibintől nem támadtak sem látási, sem hallási hallucinációim, a valóságérzék nagyjából a helyén maradt. De éppolyan intenzív nonverbális kapcsolat érződött ez esetben Matyival, a másik gombással, mint amelyet a nyalókával összekötött társak éreznek, amolyan „megengedem, hogy begyere a személyiségembe, és én is bemegyek a tiedbe”-érzés. Az intenzív szakaszban Sz. egy indiai vendégként fényképezett, egyedül voltunk otthon. Matyi a logjából olvasott fel, végig neveltünk. Miután Sz. visszatért, bevásároltunk, és tényleg megfőzte a beígért specialitását, sajtos-húsos-chilipaprikás babot. Elsőrangú volt, igen jólesett. Kaja után jó lett volna kimenni, kivinni sétálni a felhőkön járó, felhőkön tapicskáló érzésünket, és Európában ezt biztos meg is tettük volna. Itt az ismeretlen terepen erre nem vállalkoztunk, annál kevésbé, mivel házigazdánk valami tévé-show videorögzítésével volt elfoglalva, és nem tudott elkísérni minket. Eleinte nem is figyeltem oda arra, amit csinált, de azután elkezdett érdekelni, annyira elképesztően szar volt a show. Matyi összegömbölyödött a padlón és elaludt, mi kibontottunk egy palack könnyű kaliforniai chablist, és borozgatva néztük a képernyőt.

Ha jól értettem (ami nem biztos) két egymással valamilyen módon összefüggő műsor volt: women, who rate the ten (talán azok a nők, akik értékeli, rangsorolják

a legszebb tíz nőt), továbbá The ten most beautiful women of... mittudomén. Tehát kizárólag csajok szerepeltek. A műsorvezető(nő) sorban bemutatta a tíz jelöltet – többségükben színésznőket –, miközben laza, pszeudofeminista rizsáját szexista viccekkel tarkította, amik ezúttal a férfiak kárára mentek. Semmivel sem voltak szellemesebbek a nőgyűlölők vicceinél. Pl. a hamvasztás után az özvegy hazaviszi a férje hamvait, és marijuánával keverve elszívja. „That was the best, what I ever had from him” – mondja. Haha. Azt a pöföt azért megnézném. A jelöltek, akik kivétel nélkül mind meg voltak győződve arról, hogy ők beautifulok, tájékoztatták a közönséget a beautifulság mibenlétéről, összetevőiről, valamint elérésének lehetőségeiről. Az ilyen állapot elérése és megőrzése nemcsak komoly anyagi befektetést, hanem kemény testi munkát, napi edzést, valamint pszichotréninget is igényel. Nos, milyenek ezek a nehéz munka árán előállított szépségek? A legenyhébben szólva is torzak, emberi mivoltukból kiforgatottak. Világos volt, hogy kizárólag pénzkeresés céljából vették alá magukat az önkínzásnak, míg a törzsi szájkorong vagy fülkorong húsba-kényszerítését a hagyomány vagy a hitélet kényszerítő ereje írja elő, végső soron társadalmi elvárás, a mindennapi élet rendje. Rendben van, hogy már az ősembernek is volt valami önképe, meg az ősasszonynak is volt elvárása iránta, aminek embe-rünk biztos igyekezett megfelelni, pláne ha matriarchátus volt. Az is rendben van, hogy ezek a képek viszonylag gyorsan változtak-változnak, különösen a 20. században. De amit beautifulék tesznek, az elképesztő. Két természeti adottságukat – az egészséget meg a fiatalságot – kamatoztatják brutálisan egy fikcióért, ami nemcsak Amerikán kívül erősen megkérdőjelezhető (hiszen a Twiggy-sztároló Anglia kivételével Európában ezeket az itt szépségkirálynőnek kikiáltott, harminckilós csontváza-kat a pálnálalábbukkal és -karjukkal bizonyára beutalnák a szanatóriumba), hanem magában az Egyesült Államokban is. Itt sincs ez a közönség elé vizionált csontkollekcio még köszönő viszonyban sem a mindennapokkal, pl. a nagyvárosok utcáin kacsázó sok elhízott nő képével, aki a sorsába beletörődve rengeti a hajját. Talán példaképként funkcionálnak, amit azért nehéz elhinnem. Bolondgombán edzett véleményem szerint ezek itt mind a tízen többé-kevésbé rondák voltak. A színjáték abszurd jellegéhez hozzájárult az is, hogy ez az obskúrus embervásár egy bigottan vallásos ország puritán tévéjében zajlott, ahol estéről estére ezerszámra puffantják le és robantják fel egymást a szereplők, de egyetlen erotikus ölelést sem mutatnak. Ez mulatságos helyzeteket teremt, mert bár a testről, kizárólag ezeknek a bemutatott nőknek a testéről volt szó, a bemutatás maga mégis igyekezett „erkölcsös” maradni. Tehát míg beautifulék ösztövére bájait csak egy-egy pillanatra villantotta fel a kamera, maguk a jelöltek a legtöbb időt arra fordították, hogy vállról vállra göndörítsék nyilván vagyona-ba kerülő frizuráikat. Ami ugyebár egyházilag nem kárhoztatható, mert akinek pénze van, az biztos erkölcsös, és megérdemli. Nem tudom, mi lett a vége, unalmassá vált, futni hagytuk a rögzítőt és aludni tértünk.

február 16–17–18.: Los Angeles; 19.: Los Angeles – Fort Day Lake Road; 20.: Blythe (Kalifornia) – Phoenix – Tucson – Bowie (Arizona) – Lordsburg – Las Cruces (New Mexico) – El Paso (Texas) – Ciudad Juarez (Mexikó) – Clint; 21.: Clint – San Antonio (Texas) – Flatonia, Schulenburgtól nyugatra; február 22.: Flatonia (Texas) – New Orleans (Louisiana) – Bay St. Louis (Mississippi); 23.: Biloxi (Mississippi) – Montgomery (Alabama) – Atlanta (Georgia) – Greenville (South Carolina) – Charlotte-Greensboro-Durham (North Carolina) – Richmond (Virginia) – Washington D.C.; 24.: Washington D.C.; 25.: Washington D.C. – New York – Bécs = épségben átvittük a kocsit, és bár az előírt útvonalnál jó néhány száz mérfölddel többet pakoltunk bele (bekukkantás Mexikóba, New Orleans-i karnevál ellenőrzése), a tulajdonos nem reklamált.